

Radomil Hradil

Korupce jako zákonitý projev chybného systému

A co tedy konkrétně lidem, nám, vadí?

V první řadě korupce. Co si pod tím máme představit? Ekonomický subjekt, firma, která chce získat zakázku, musí v soutěži (rozuměj: v boji) zvítězit nad ostatními uchazeči. Jelikož na získávání zakázek je závislá její existence či neexistence, je nucena využít všech prostředků, aby zvítězila. Jisté prostředky jsou považovány za legální, jiné už za nelegální, a tedy nepřípustné. Co má ale firmě, jejímu vedení zabránit v tom, aby nepoužila skutečně všech prostředků, tedy i těch podle společenské dohody nepřípustných? Snad morálnost? Nebo zákony? A lze morálnost předpokládat a vyžadovat od jedinců nucených fungovat v systému, který je sám od základu nemorální a k nemorálnosti také nutí své aktéry? A lze zákony zabránit něčemu, k čemu nutí sám systém? Stěží. To koneckonců pozorujeme všude kolem.

Firmy se tedy snaží získat konkurenční výhody. Snaží se zlikvidovat konkurenci. Buď znemožnit její existenci, přivést ji na mizinu obsazením odbytišť, nebo jejím pozřením - cizí firmu koupit a pak ji buď využít k vlastnímu prospěchu a v boji s dalšími konkurenty, anebo ji vysát a zavřít. V „nejhorším“ případě se s ní dohodnout a rozdělit si trhy, sféry zájmu. Jsme tedy svědky různých fúzí, koncentrace kapitálu, nebo - není-li to možné a narazí-li firma na stejně silného protivníka - na uzavírání nelegálních dohod, v nichž systém popírá sám sebe: věří-li totiž v obecnou prospěšnost konkurenčního principu, musí zákonem bránit dohodám jdoucím proti němu.

Velkým poskytovatelem zakázek je veřejný sektor: státní správa, armáda, policie, školství, zdravotnictví, obecní samospráva. O každou vynakládanou korunu se svádí boj; čím větší je to částka, tím tužší je to boj a tím tvrdší prostředky se v něm používají. O vynakládání těchto finančních prostředků rozhodují politikové; je tedy zákonitě, že firmy udělají všechno pro to, aby politiky ovlivnily. Co všechno? Standardem se stalo uplácení: politik získá jistou procentuální část z celkové částky; dříve to bylo jen několik málo procent, dnes už to bývá údajně až padesát procent. Tyto procesy mají dynamiku víru, zrychlují se. A co když se někdo nechce nechat uplatit? Pokud nezabere vidina bezpracného zisku, přichází na řadu strach: na příslušného člověka jsou shromažďovány, případně vytvářeny kompromitující materiály (v hantýrce politiků takzvané „kompro“) a těmi je pak vydírán. Nezabere-li ani tohle, je prostě odstraněn; podle množství peněz, o kterých rozhoduje, více či méně nevybíravě.

Čtenáři je v tuto chvíli snad již zřejmé, že i když je to obludné, jinak tomu ani nemůže být; náš společenský systém je nastaven tak, že neumožňuje jiné jednání. Proto v podstatě nemohou nic změnit ani volby, ani žádná reforma, ani revoluce, nezmění-li se od základu systém. A ten se nezmění, nezměníme-li se my sami ve svém smýšlení. Budeme-li považovat konkurenční princip za oprávněný, nemůžeme chtít, aby se společenská realita změnila. Připustíme-li, aby naše děti soutěžily ve vědomostech a dovednostech, aby prodejci zboží soutěžili slevami a vydíráním či odíráním svých dodavatelů, aby politické strany soutěžily svými sliby, podporujeme panující systém a nemůžeme se divit, bude-li nás víc a víc zotročovat.

Žijeme v dávno přežitém systému takzvané stranické parlamentní demokracie; takzvané proto, že za dané situace nelze o „vládě lidu“ (démós = lid, kráteó = vládnu) hovořit. Ekonomické subjekty si nemusí kupovat jednotlivé politiky, stačí jim korumpovat příslušné strany. Jejich poslanci v parlamentu pak již prosadí takové zákony, které právě jim umožní dosahování maximálních zisků - z nichž budou strany a jejich politici dále profitovat. Zároveň si tyto strany (a v podstatě tedy firmy, byznysmeni, kteří za nimi stojí) dosadí své lidi do všech vedoucích funkcí, ať již na ministerstvech, ve velkých státních podnicích, ve státních institucích, ve veřejnoprávních médiích atd. Tento systém, nazývaný též „chobotnice“, má umožnit právě ovládnutí většiny menšinou, v podstatě několika nejbohatšími jednotlivci, kteří ve svých rukou soustřeďují kapitál i moc. Část pyramidy, nacházející se bezprostředně pod tímto vrcholem, je v poslušnosti udržována benefity, zbývající, převažující část pak kombinací zábavy, konzumu, loajálního zpravodajství - a strachu z postihu: vezměme si jen současné brutální zásahy policie proti pokojným demonstracím ve Spojených státech, namířeným proti sociální nespravedlnosti.

To, co funguje v malém na komunální úrovni a ve větším na úrovni celostátní, funguje totiž ve velkém i v globálním měřítku. Majitelé největších koncernů uzavírají tajné dohody, je-li to pro ně výhodné: například u „pandemie“ prasečí chřipky majitelé farmaceutických gigantů s mediálními magnáty o tom, jak o záležitosti informovat v „soukromých“ médiích. Tato chobotnice tak strká svá chapadla stejně do sektoru veřejnoprávního i soukromého. Zároveň sáhne i do příslušných institucí, v tomto případě do Světové zdravotnické organizace (WHO), která pandemii ochotně vyhlásí, i když k tomu v podstatě není důvod, a národní vlády tím vzhledem k existenci pandemických plánů, majících mezitím již charakter zákonů, víceméně donutí zakoupit vakcíny za miliardy korun. Když se pak ukáže, že „odborníci“ z WHO, kteří vyhlášení pandemie iniciovali, byli napojeni na výrobce vakcín, pobírali od nich peníze, případně se u nich posléze nechali za obrovské odměny zaměstnat, nemůže nás to již nijak překvapit. - A pokud vám existence takových tajných dohod připadá přitažená za vlasy, znovu vás prosím: pokuste se vžít se do postavení majitelů a manažerů firem, od malých až po obří nadnárodní: zjistíte, že vlastně nemáte jinou možnost, než postupovat právě takto. Tyto dohody se vám pak ukážou jako nutnost a o jejich existenci přestanete pochybovat.

Jiným mocným hráčem v globální ekonomice jsou vedle farmaceutických firem také telekomunikační společnosti; jejich roční zisky jdou jen v České republice do miliard. Když tyto společnosti potřebovaly na přelomu tisíciletí změkčit limity pro ochranu lidského zdraví před neionizujícím zářením, aby se technologie mobilních telefonů a bezdrátové komunikace vůbec mohly dále nerušeně rozvíjet a šířit, začala WHO vyvíjet velké úsilí o takzvanou „harmonizaci“ těchto hygienických norem, která by v případě České republiky spočívala v jejich více než desetinásobném změkčení (tedy více než desetinásobném ohrožení zdraví obyvatel). Většina zemí tomuto nátlaku podlehla, i když se našly výjimky, jako třeba Polsko - které mimochodem také odmítlo celý humbuk kolem prasečí chřipky a nákup vakcín. U nás bylo prosazení nových norem poněkud dramatické; vedení odpovědného pracoviště, Národní referenční laboratoře (NRL) pro neionizující elektromagnetická pole a záření při Státním zdravotním ústavu (SZO), se pod změkčení odmítlo podepsat. Obratem ruky bylo pracoviště politickým rozhodnutím zrušeno, vytvořeno nové a do jeho čela byl dosazen loajální člověk, někdejší spolupracovník StB. A měkké normy byly uzákoněny.

Chobotnice tedy musí především obsadit své posty ve vedení ministerstev. V našem případě bylo nutné mít své lidi také ve vedení SZO, příslušné NRL, dále ve

vedení odboru ochrany veřejného zdraví ministerstva zdravotnictví a na postu hlavního hygienika, který je náměstkem ministra. Není tedy těžké najít odpověď na otázku, proč hlavní hygienik udělá všechno pro to, aby limity pro ochranu lidského zdraví byly co nejměkčí - a netýká se to jen limitů pro záření, ale stejně tak například pro ochranu před hlukem, které jsou trnem v oku stavební lobby.

Představme si také, jaké může mít důsledky, budou-li ve vedení takového ministerstva školství, průmyslu, obrany nebo životního prostředí lidé dosazení příslušnými lobby. A tendence, aby to nebyli odborníci, nýbrž „manažeři“ provádějící systémové změny ve prospěch odčerpávání veřejných prostředků do soukromých kapes, je stále patrnější. Velmi důležité je samozřejmě obsadit vedení ministerstva vnitra a spravedlnosti a soudy nejvyšších instancí. Nejvýznamnější ekonomičtí „hráči“ si musí vytvořit po všech stránkách co nejvýhodnější podmínky pro svou „hru“, vytvořit si vlastní pravidla, to znamená mít v rukou zákonodárnou moc, pro jistotu však také výkonnou moc, především policii jako nástroj vymáhání práva, a také moc soudní. Jejich úvaha je následující: zákony musí vyhovovat mně, mým zájmům; není-li to úplně možné, musím zabránit postihu v případě, že nevyhovující zákon poruším, musím mít tedy v rukou vyšetřování, abych mu zabránil; a nepodaří-li se ani to, je poslední pojistkou soud: bude-li justice zkorumpovaná, nemusím se obávat zákonů ani policie. Úplně poslední pojistkou pak může být zkorumpovaný prezident a systém přidělování milostí, ale to už je skutečně poslední, zoufalá možnost, která by vůbec neměla být nutná...